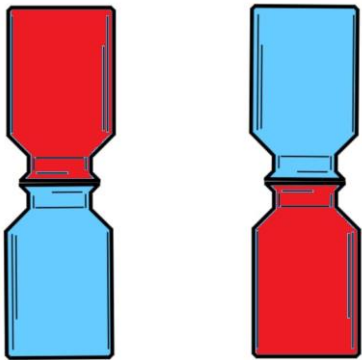

Tytuł doświadczenia	Dyfuzja/konwekcja
Etap edukacyjny / przedmiot / klasa	szkoła podstawowa / chemia, fizyka / klasy 7 i 8
Podstawa programowa	Cele kształcenia – wymagania ogólne. III. Opanowanie czynności praktycznych. Uczeń: 1) bezpiecznie posługuje się prostym sprzętem laboratoryjnym i podstawowymi odczynnikami chemicznymi; 2) projektuje i przeprowadza proste doświadczenia chemiczne; 3) rejestruje ich wyniki w różnej formie, formułuje obserwacje, wnioski oraz wyjaśnienia; 4) przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy.
chemia	I. Substancje i ich właściwości. Uczeń: 4) tłumaczy, na czym polegają zjawiska dyfuzji, rozpuszczania, zmiany stanu skupienia; 5) opisuje cechy mieszanin jednorodnych i niejednorodnych;
fizyka	IV. Zjawiska cieplne. Uczeń: 8) opisuje ruch gazów i cieczy w zjawisku konwekcji;

Wykaz pomocy dydaktycznych	
Sprzęt	Odczynniki chemiczne
<ul style="list-style-type: none"> • plastikowa taca/kuweta • butelki szklane po napoju Kubaś o pojemności 0,33 litra – 4 sztuki • folia spożywcza 	<ul style="list-style-type: none"> • woda zimna i gorąca • dwie farbki plakatowe (np. czerwona i niebieska)
Zasady bezpieczeństwa	
Piktogramy określające rodzaj zagrożenia	Brak
Bezpieczeństwo osobiste	Stosować okulary ochronne i rękawiczki

Opis doświadczenia	
Instrukcja	<ol style="list-style-type: none"> 1. Napełnij dwie butelki gorącą wodą i dodaj kilka kropli czerwonego barwnika. 2. Kolejne dwie butelki napełnij zimną wodą i dodaj kilka kropli niebieskiego barwnika. 3. Otwory butelek przykryj folią spożywczą. 4. Butelki ustaw tak, by połączyć je szyjkami – jak na schemacie. 5. Usuń folię zabezpieczającą przed wylaniem cieczy i obserwuj zmiany.
Schemat	
Obserwacje	<ol style="list-style-type: none"> 1. Barwniki dobrze rozpuszczają się w wodzie. 2. Barwnik rozpuszczony w gorącej wodzie (czerwony) samorzutnie przemieszcza się do butelki z roztworem o barwie niebieskiej. 3. Barwnik rozpuszczony w zimnej wodzie w butelce osiada na dole i tylko w niewielkim stopniu unosi się do góry.
Wyjaśnienie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dyfuzja to proces samorzutnego mieszania się substancji stykających się ze sobą. 2. Zjawisko dyfuzji jest dowodem na ziarnistą budowę materii. 3. Dyfuzja na granicy dwóch cieczy trwa długo, ale możemy przyspieszyć ją, podwyższając temperaturę. 4. W zimnej wodzie ruch molekuł jest wolniejszy niż w gorącym roztworze. 5. Barwnik w gorącej wodzie rozprzestrzenia się szybciej, unosząc się do góry i samorzutnie miesza się z roztworem o niższej temperaturze. 6. Ciepła woda ma małą gęstość i unosi się do góry, natomiast zimna o większej gęstości spada w dół – takie zjawisko nazywamy konwekcją.

Opracowanie: Halina Szczepaniec